

اهمیت و جایگاه رنگ در ارتقاء کیفیت سیما و منظر شهری

(نمونه موردی: کلانشهر مشهد)

میثم نقی زاده^۱، محمدسجاد حسنی^۲، فهیمه شیرافکن^۳

۱- کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد Meysam.naghizadeh^{۱۶}@gmail.com

۲- کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد m.sajad.hasani@gmail.com

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت شهری، موسسه آموزش عالی بینالود مشهد F.shirafkan^{۷۰}@yahoo.com

چکیده

یکی از عوامل و عناصر تاثیر گذار بر زیبایی شهر و کیفیت بصری فضاهای شهری که به ندرت به صورتی آشکار به آن توجه می شود، رنگ ها هستند. کاربرد صحیح رنگ ها در محیط های شهری نقش بسزایی در خوانایی و وضوح و زیباسازی شهر دارند و سبب تلطیف روحیات شهروندان در شهرهای شلوغ و پر هیاهوی امروز می شوند و احساس مطلوبی را از شهر در آنها ایجاد می کنند. رنگ مؤلفه ای بصری و بیانی بسیار مهم از زندگی معاصر شهری است که به علت عدم توجه به قابلیت های تعاملی آن در محیط و عدم شناخت زمینه های شهری و هویتی مورد غفلت قرار گرفته است. منظر شهری واقعی است عینی که در مشاهده هر فرد از محیط بصری شهر به دست می آید و در فرآیند تعامل میان حضور انسان در شهر و بر حسب دانش، فرهنگ و تجربه در ذهن ارزش گذاری شده و به ادراک از منظر می انجامد. رنگ علاوه بر اینکه بیان احساس ماست، بیان احساس شهر هم هست، رنگ ها می توانند زندگی شهری را سرزنده و شاد یا غمگین و سرد نشان دهند. همچنین به کارگیری رنگ های مناسب باعث برجسته کردن زیبایی های شهر یا در جایی باعث پنهان سازی عیوب طراحی می شود. روش تحقیق در این پژوهش به صورت توصیفی- تحلیلی و گردآوری اطلاعات به صورت اسنادی و کتابخانه ای و تحقیقات انجام شده به صورت میدانی است. نتایج این پژوهش نشان می دهد که اهمیت و جایگاه رنگ در فضاهای شهری بخصوص در سیما و منظر شهری دارای نقش حیاتی بوده و از این رو تاثیرات رنگ نقش بسزایی را در ارتقاء کیفیت بصری شهرها ایفا نموده، که باید راهکار و راه حل هایی را در این زمینه ارائه گردد.

واژه های کلیدی: خوانایی، رنگ، فضاهای شهری، کیفیت بصری، منظر شهری

۱- مقدمه و بیان مساله

امروزه توجه به مساله رنگ در فضاهای شهری و بکارگیری صحیح از متخصصان این عرصه در امور برنامه ریزی و طراحی و مدیریت شهری، به عنوان گامی موثر در زمینه بهبود کیفیت زندگی مطرح می باشد. اهمیت و ارزش دانش مهندسی رنگ و پوشش دهی سطوح در جهانی که در هر گوشه آن اثری از رنگ و پوشش را می توان یافت، بر کسی پوشیده نیست. رنگ با زندگی انسان مدرن پیوند عمیقی یافته تا جایی که شاید به راستی نمی توان جهان بدون رنگ را تصور نمود. در این زمینه صنعت پوشش دهی سطوح و رنگ آمیزی سازه ها در جوامع مختلف، اعم از صنعتی و در حال توسعه، به یکی از صنایع مهم بدل گشته است [۱]. در محیط های شهری عناصر ناهمگون و ناهنجار گوناگونی در کنار هم به اغتشاشات محیط دامن می زنند. این اغتشاشات در فضاهای شهری منجر به بی هویتی، ناخوانایی شهر، نیز اثرات سوء روانشناختی در استفاده کنندگان می گردد. یکی از مهمترین این عناصر که به ندرت به صورتی آشکار بدان توجه می شود، رنگ است رنگ برخلاف فرم، حجم، نما یا کفسازی در لایه ای پنهان تر قرار دارد و کمتر به تاثیرات روانی آن اندیشیده شده است. در دستور العمل ها و ضوابط